

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C37

ASIA:

Montevideosse olevan lähetystä raportti n:o 1.

Ministeri Wälkangas

21/9 1935

BUENOS AIRES ISSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 1769.

Buenos Airesissa 21 P:NÄ syys KUUTA 19 35.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

23 / 314 Sal. 35
22 / 10. 35
5 C84

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Valuuttatilanne Uruguayssa ja valuuttansaanti Suomen vientitavaroille siellä.

Ohellisena lähetän kunnioittaen Ministeriölle Montevideon lähetystön otsakeasiaa koskevan raportin n:o 1 liitteinään.

Lähettiläs: *W. A. Kangas*

MONTEVIDEO

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 1.

Buenos Airesissa 21 p:nä syys kuuta 1935.

23 J14 Sal 35 JS

Asia: Valuuttatilanne Uruguayssa
ja valuutansaanti Suomen vientita-
varoille siellä.

22/10.35

5 (34)

Niissä orientoivissa keskusteluissa, joita minulla heti ensimmäisinä päivinä Montevideoon saavuttuani oli erinäisten talouselämää edustavien henkilöiden kanssa (pankki- ja tuontipiireissä, kauppakamarissa y.m.), saatoin kohta todeta, että yleisesti valitettiin maassa vallitsevaa valuuttapulaa, joka vaikeuttaa ulkomaankauppaa. Valuutansaanti on vaikeata, eikä tämä koske ainoastaan tuontia sellaisista maista, joiden kauppavaihto sellaisenaan on Uruguaylle toisarvoinen tai joka on saldoltaan sanotulle maalle passiivinen, vaan myöskin esim. sellaista maata kuin Englanti, joka edelleenkin on Uruguayn pääostaja ja jonka kanssa kauppasaldo on melkoisesti aktiivinen Uruguaylle. (Kuluvan vuoden ensi puoliskolla oli vienti Englantiin 12,4 milj. kultapesoa ja tuonti sieltä vain 4,4 milj. V:n 1934 koko vienti oli 17,8 milj. ja tuonti 11,3 milj. kultapesoa). Englantilaisissa tuontipiireissä kuulin näet nimenomaan valitettavan ettei valuuttaa, yllämainitusta kauppasaldosta huolimatta, ollut riittävästi saatavissa heikäläiselle tuonnille, minkä lisäksi

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

tunnuttiin oltavan sitä mieltä ettei Lontoossa viime kesä-
kuun 26 p:nä allekirjoitettu kauppasopimus ole riittävästi tur-
vannut Englannin viennin valuuttaetuja, jotka muka ovat jou-
tuneet kärsimään englantilaisten yhtiöiden finanssisaatavien
järjestelyn kustannuksella. Minulle kerrottiin myöskin, että va-
luutan saantiin nähden olisi nykyään parhaimmassa asemassa Sak-
sa, jonka kanssa Uruguaylla on myöskin hyvin edullinen kauppas-
saldo (v. 1934 koko vienti Saksaan 11,4 kultapesoa ja tuonti
5,4 milj. Kuluvan vuoden ensi puoliskolla vienti 7,1 milj. ja
tuonti 2,5 milj.). Kun huomattava osa uruguaylaisia tuotteita
myydään Saksasta edelleen toisiin maihin -- m.m. kaikki poh-
joismaat ostavat niitä melkoisen määrän sitä kautta, ja Suomi,
sikäli kuin tiedän, suurimman osan Uruguayn tuonnistaan, kerää
Saksa täten taskuunsa huomattavat valuuttaosuudet, kun Uruguayn
valtiopankki ei valuuttatarkoituksia varten suostu laskemaan
tällaista vientiä muuta kuin yhden maan, s.o. Saksan, hyväksi,
joka tavaran Uruguaysta ostaa ja sille maksaa. Vain siinä
tapauksessa, että valtiopankki on etukäteen antanut todistuksen
siitä, että tällä tavoin Saksaan (sama koskee tietysti mitä
muuta maata tahansa, josta uruguaylaisia tuotteita myödään edel-
leen toisiin maihin, vaikkakin Saksa ilmeisesti tulee etusi-
jassa kyseeseen) ostettu tavara on tosiasiasa tarkoitettu
vietäväksi määrättyyn toiseen maahan, lasketaan tällainen tuon-
ti Uruguaysta asianomaisen lopullisen ostajamaan hyväksi valuu-
tanmyöntämisessä sen omalle viennille Uruguayhin.

s
se-
aria
Fin-
e
or-
fin
fi-
ida-
etos
pu-
tin
de
plo-
je-

Uruguay on viime aikoina tehnyt erikoisia valuuttasopimuksia muutamien maiden kanssa, ja on sellaiset nykyään olemassa Saksan, Sovietin, Japanin ja, aivan äskettäin solmittuna, Ruotsin kanssa. Tällaiset sopimukset on tehty suoraan Uruguayn valtiopankin (Banco de la República) ja asianomaisen maan vastaavan rahalaitoksen välillä, ollen Uruguayn valtiopankilla oikeus solmia näitä sopimuksia omalla vastuullaan hallitusta kuulematta, kuten minulle valuuttakomissionissa nimenomaan huomautettiin.

Näiden sopimusten tekstejä ei ole julkaistu eikä niiden detaljeista myöskään suostuttu valtiopankissa antamaan tietoja, kuten neuvottelujeni kuluessa olin pakoitettu toteamaan. Kuitenkin huomautettiin minulle, että ne yleensä kaikki on tehty marraskuun 9 p:nä 1934 hyväksytyyn n.s. taloudellisen - finanssiellisen uudelleenjärjestelylain (ley sobre reajuste económico financiero) -- joka on aikoinaan Ministeriölle selostettu ja lähetetty -- 2 pykälän pohjalla, jonka mukaan eri maille voidaan myöntää valuuttaa vähintään 75 % niistä deviiseistä, joita saadaan Uruguayn viennistä sinne (25 %:n jäädessä valtion hyväksi). Tällöin on kuitenkin huomattava, että sanotut 75 % on käytettävä asianomaisen maan suhteen myöskin finanssisuorituksiin, rahti- ja vakuutusmaksuihin, yksityisshekkeihin y.m., joten tuonnin hyväksi jää vähemmän kuin mainittu prosenttimäärä.

Mainitsen tässä yhteydessä erikoisesti, että yllämainittu sopimus Sovietin kanssa on salainen taloudellinen sopimus, jonka sisällöstä ei ole koskaan annettu mitään tietoja ja jota

perhaimminkaan informoidut virkaveljeni Montevideossa eivät tarkemmin tunteneet. Niin paljon onnistuin kuitenkin täysin luottavalta taholta saamaan siitä tietää, että Sovietille olisi myönnetty 100 % valuuttaa, minkä lisäksi se on saanut puutavaratulleihin alennuksia, joihin nähdessä suosituimmuutta ei ole myönnetty millekään muulle maalle. Viimemainitun tiedon oli Yhdysvaltain lähettiläs saanut eräältä sanotusta maasta puutavaran tuontia harjoittavalta liikemieheltä, jolle tullilaitos oli asian vahingossa paljastanut yksityiskohtia mainitsematta. Mitä Uruguay oli saanut vastalahjaksi Sovietilta en onnistunut saamaan selville eikä sitä myöskään tunnettu diplomaattiireissä. Joitakin sängen tuntuvia etuja -- luultavasti tullihelpotuksia -- Sovietin on täytyntä Uruguaylle antaa sillä kauppavaihto on ollut edellisinä vuosina huomattavasti aktiivinen Sovietille, joten tämä seikka ainakaan ei ole motivoinut sille myönnettyä poikkeuksellista valuuttaprosenttia (edellyttäen, että se todellakin on 100 %). V. 1934 Uruguayn vienti Venäjälle oli 806.033 ja tuonti sieltä 3.888.000 kultapesoa, kun taas kuluvan vuoden tammi-kesäkuussa vienti oli 719.056 ja tuonti vain 468.931 kultapesoa, joten siis tänä vuonna kauppataase on muuttunut aktiiviseksi Uruguaylle.

Senjakeen kun edellämämainitsemani laki tuli voimaan on Uruguayssa käytännössä kolmenlaista valuuttaa (punnan parikurssi = 4,70 Uruguayn pesoa):

Virallinen kurssi ("cambio oficial" noin 6,50 pesoa punnalta) jota käytetään yksinomaan valtion finanssisitoumusten, virallisten

suoritusten y.m.s. maksuun, mutta jota ei myönnetä tuontiin;

Kontrolloitu vapaakurssi ("cambio libre dirigido", jota koskevista määräyksistä ks. edellämainitun lain § 5 ja seur; se vahvistetaan joka aamu ja oli Montevideossa ollessani keskimäärin noin 10,50 pesoa punnalta), jota myönnetään ennakkohvan perustalla (permiso previo) tuontia varten niistä maista, joille on vahvistettu valuuttakiintiö;

Vapaa kurssi (noin 12 pesoa punnalta), jonka käyttö on laillista ja jolla on rahoitettava kaikki ilman ennakkolupia tuleva tuonti samoinkuin tuonti sellaisista maista, joille ehkä ei ole myönnetty valuuttakiintiötä.

Valuuttakiintiöjärjestelmä määrättiin käytäntöön otettavaksi jo useasti mainitulla lailla 9.11.1934, jonka 2 pykälän 1 kohdan mukaan "Banco de la República" vahvistaa määräajoittain kiintiöt eri maille. Rahayksikkönä käytetään tällöin Ranskan kultafrangia, johon Uruguayn peso on kiinnitettyinä.

Siirryn sitten käsittelemään erikoisesti valuuttakysymystä Suomen osalta ja niitä vaikeuksia, joita viennillämme Uruguayhin on tässä suhteessa. Esitän tällöin aluksi Suomen ja Uruguayn kauppavaihdosta ne numerot, jotka päätilastotoimiston johtaja Sr. Angel Vidal antoi käytettäväkseni. (Uruguayn tilastojulkaisut ilmestyvät hyvin epäsäännöllisesti ja ovat säännöllisesti vahvasti myöhässä; v. 1932 kauppatilasto ilmestyi vasta äskettäin ja on lähetetty Ministeriölle, v. 1933 on vasta painossa ja vain tarkistamattomat yleisnumerot v:lta 1934 ovat käytettävissäni).

Tilastotoimiston taulujen mukaan oli v. 1934 Uruguayn vienti Suomeen 107.155 kultapesoa ("valor de plaza" eli siis realiarvo) ja tuonti sieltä 40.944 kultapesoa ("valor de aforo aduanero" eli siis tariffiarvon mukaan laskettuna). Tämän mukaan oli siis kauppataase viime vuonna Uruguaylle aktiivinen, kun se taas Suomen ulkomaankauppatilaston mukaan oli päinvastoin aktiivinen Suomelle (vienti 5.397.231 mk. ja tuonti 2.795.341 markkaa, ostomaatilaston mukaan). Mitä kuuluvaan vuoteen tulee oli tammi-kesäkuun aikana vienti Suomeen 46.403. kultapesoa ja tuonti sieltä 69.661 kultapesoa, joten kauppataase siis tänä vuonna on ollut Uruguaylle passivinen tämän maan oman tilaston mukaan. Että nämä numerot eivät kuitenkaan anna oikeaa kuvaa molempien maiden välisestä kauppavaihdosta, sen myönsi tilastopäällikkö kernaasti, esittäessani hänelle Ministeriön minulle sähköttämät Suomen tilastonumerot, joiden mukaan tämän vuoden ensi puoliskolta tuonti Uruguaysta oli 4,7 milj. mk. (alkuperämaan perustalla) ja vienti 4,1 milj. mk. Hän huomautti kuitenkin, että kun kaikkein suurin osa Uruguayn tuotteista myydään Suomeen välimaiden (etupäässä Saksan) kautta, ei tällainen vienti voi esiintyä Uruguayn tilastossa. Samalla hän totesi, että myöskin Uruguayn tilaston tuontinumero on todellista määrää melkoista pienempi koska myöskin suomalaisia tuotteita myydään Uruguayhin välimaitten kautta (esim. faneeria Buenos Airesista käsin) eikä tällainen tuonti tilaston nykyisen puutteellisen järjestelmän vuoksi tule näkyviin Suomen kohdalla.

Se tosiasia, että vain pieni osa Suomen tuontia tapah-

tuu suoraan Uruguaysta selittää myöskin meidän osallemme myönnetyn valuutan niukkuuden, kuten saatoin todeta niissä neuvotteluissa, joita valuuttakysymyksen järjestämiseksi kävin "Banco de la República"ssa kontrollikomissionin puheenjohtajan hra. Etcheverrin ja varsinkin valuuttatoimiston päällikön hra. Silveira Zorzi'n kanssa.

Sain tällöin ensiksikin tietää, että tämän vuoden ensi puoliskoa varten oli Suomelle vahvistettu valuuttakiintiö kaikkiaan 160.000 Ranskan frangia, mutta oli samana aikana tosiasiassa myönnetty "cambio libre dirigido" a yhteensä 260.000 frangia, mikä on vähän yli 75 % Uruguayn oman tilaston viennin arvosta Suomeen ja niin ollen siis vastaa ylempänä mainittua lain säätämää prosenttia.

Toiseksi ilmoitettiin minulle aivan kategorisessa muodossa ettei epäsuoraa tuontiamme sellaisena kuin se nykyään tapahtuu voida missään tapauksessa ottaa valuuttakysymystä varten huomioon koska valtiopankki ei voi kontrolloida sellaisen tuontisysteemin vallitessa Suomen suorittamia uruguaylaisten tuotteiden ostoja ("..... dado que el Banco no puede controlar las adquisiciones de productos uruguayos que efectúe Finlandia en este país", kuten sanat kuuluivat). Tietoisena siitä, että valuuttajärjestely riippuu juuri tästä kysymyksestä, olin sen mitä huolellisimmin valmistanut ja esitin neuvottelujen kuluessa kaikki näkökohdat, jotka mielestäni suinkin saattoivat hyväksemme asiaan vaikuttaa. Kaikki vastaväitteeni osoit-

tautuivat kuitenkin turhiksi, sillä tässä kohdin ei annettu vähintäkään perään, mutta sen sijaan ilmoitettiin kylläkin, että jos Suomi modifioi ostosysteeminsä, niin pankki olisi tilaisuudessa vahvistamaan vientiämme varten vastaavan kiintiön, joka lain mukaan ei olisi vähemmän kuin 75 % siitä valuutasta, mikä myydään Suomen ostoihin Uruguaysta. ("Si Finlandia modifica su sistema de compras, el Banco estaría en condiciones de fijarle la cuota correspondiente, la cual, de acuerdo con la Ley de 9 de Noviembre de 1934 no sería menor del 75 % de sus ventas de divisas por compras al Uruguay", kuten valuuttapäällikkö asian minulle pyynnöstäni kirjallisesti vahvisti). Samalla minulle myöskin tarjottiin valuuttajärjestelyä varten muodollista sopimusta, joka tehtiin "Banco de la Republican" ja Suomen Pankin välillä, viime mainitun valtuuttaessa minut puolestaan sopimuksen allekirjoittamaan. Tällä tavalla on muutkin viimeaikaiset valuuttasopimukset tehty suoraan valtiopankkien eikä mallitusten kesken, joten Uruguayn ulkoministeriö ei tarvitse asiaan ollenkaan puuttua, kuten valuuttapäällikkö nimenomaan huomautti. Se "formula", jonka pankki meille sopimukseksi tarjoaa ja jonka alkuperäisestä espanjankielisestä tekstistä oheenliitän jäljennöksen, sisältää seuraavaa:

1) Uruguayn Suomen-viennistä saatavasta valuutasta 75 % jää Suomen käytettäväksi finanssioimaan Suomesta tulevan Uruguayn tuonnin maksua, minkä lisäksi 10 % sanotusta prosenttimäärästä voidaan käyttää hyväksi soveltamalla "Cambio diferido"en (josta katso lain § 5).

2) Jäännös eli 25 % jää "Banco de la República"n käytettäväksi valtion tarpeisiin.

3) Vienti ja tuonti likvidoitaisiin nyt voimassa olevien tai vastedes voimaan tulevien kurssien ja prosenttien perustalla, Uruguayn lainsäädännön mukaisesti.

4) Sopimuksen soveltamisessa ehkä esiintyvien epäilyksien ratkaisemiseksi sekä sen nopean toimimisen helpottamiseksi "Banco de la República"n puolelta ei ole estettä siihen, että Suomen hallituksen valtuutettu, joka voi olla sen diplomaattinen edustaja Uruguayssa, voi interveneerata sopimuksen hyvän ja tasapuolisen toimeenpanon järjestämiseksi ja valvomiseksi.

5) Vienti lasketaan fob-arvojen mukaan.

Herra Silveira Zorzi vakuutti minulle suullisesti, vahvistaen asian myöskin kirjallisesti, että edellä esitellyt perustat valuuttasopimukseksi ovat jota kuinkin tarkoin samat, joilla äskettäinen sopimus "Banco de la República"n ja Ruotsin valtiopankin välillä tehtiin ("Dichas bases son más o menos exactamente iguales a las aplicadas a Suecia, para regir el intercambio comercial entre ambos países"). Vain eräitä puhtaasti teknillis-muodollisia pikkuseikkoja oli Ruotsin sopimukseen otettu lisäksi.

Näin pitkältä siis asia näyttäisi olevan kaikin puolin suotuisalla kannalla, koska "Banco de la República" on valmis välittömästi tekemään sopimuksen, joka takaa meille saman valuuttakohtelun kuin minkä esim. Ruotsi on saanut. Tuontijärjestelmämme nykyisillään ollessa on kuitenkin aivan selvää ettei

sopimus meitä ollenkaan hyödyttäisi koskapa vähäpätöiseen suoraan tuontimme sovellettuna nuo 75 %, kuten jo kuluvan vuoden osalta ylempänä esittämistäni tiedoista helposti voidaan laskea, eivät riittäisi edes osapuulleenkaan tyydyttävästi finanssioimaan vientimme maksua. Näin ollen jäisi ainoaksi keinoksi saada hyödyksemme kaikki ehdotetun sopimuksen tarjoamat edut vain ostosysteemimme modifioiminen, josta edellä puhuttiin.

Neuvottelujeni kuluessa tiedustelinkin valuuttapäälliköltä millaisia modifiointimuotoja oli olemassa, jotka takaisivat meille kaiken sopimuksen edellyttämän valuutan koko uruguaylaisten tuotteiden tuonnistamme. Hän vastasi tähän, että oli vain kaksi mahdollisuutta, joista ensimmäinen olisi tietysti varmin, nimittäin ostojen teko suoraan Uruguaysta ilman välimaita. Tähän huomautin, ja tein kysymyksestä tarkemmin selkoa, että oli olemassa monenlaisia teknillisiä ja merkantiilisiä näkökohtia, jotka vaikeuttavat meille suorien ostojen tekemisen niin kernaasti kuin siihen muutoin pyrkisimmekin. Herra Zorzi näytti täysin käsittävän näiden näkökohtien merkityksen ja niistä johtuvat vaikeudet järjestää ostot suoraan, ja esitti sitten toisen mahdollisuuden, jonka pankki hyväksyy ja josta jo s.2 mainittiin. Sen mukaan olisi välimaan (tai -maiden) ostajain puolesta (mikä tässä tapauksessa useimmiten olisi identistä kai saksalaisten kanssa, koska useimmat uruguaylaisten tuotteiden ostomme tapahtuvat Saksasta ja saksalaiset siis nyt vievät meiltä vastaavasti valuutan) annettava "Banco de la República"lle ennen tavaran lastausta Montevideosta deklaratio siitä, että tavara

s
se
aria
Fin-
e
or-
.
fin
fi-
ida-
e
etos
pu-
fin
de
o-
iplo-
aje-

tulee viimekädessä myytäväksi Suomeen, ja tämän perustalla pankki antaisi todistuksen tällaisten tavarain ottamisesta tilastoon vientinä Suomeen, joten saisimme siis sen myöskin hyväksemme 75 % valuuttaprosentin soveltamisessa.

Minun ei tarvitse tässä ryhtyä yksityiskohtaisesti osoittamaan, koska tämä Suomessa tunnetaan paremmin, kuinka edellä selostettu järjestelmä, niin yksinkertaiselta ja mukavalta kuin se kylläkin ehkä Uruguay'n valuuttaviranomaisten silmissä paperilla näyttää, on Suomen kannalta katsottuna käytännössä kai jotakuinkin mahdotonta toteuttaa. Huomautan vain siitä, että en näe kuinka on mahdollista etukäteen deklaroida Montevideossa mikä tavaraa milloinkin myydään välimaasta edelleen Suomeen jos kaupat päätetään ja ostot tehdään vasta esim. Hampurissa, ja toiseksi kai on hyvin vähän luultavaa, että saataisiin sanokaamme saksalainen ostaja, joka esiintyy välikauppiaina Suomeen päin, suostumaan p.o. deklaratio-systeemiin, jos se yleensä teknillisesti olisi mahdollista, koska se merkitsisi hänen oman maansa valuuttaetujen vahingoittamista pienentämällä hänen maansa hyväksi nyt laskettavaa vientinumeroa Uruguayn tilastossa.

Näin ollen näyttää minusta tällä hetkellä siltä kuin oltaisiin siis edelleenkin umpikujassa, mistä tuskin lienee helppoa löytää ulospääsyä, joka auttaisi meitä tulemaan täydessä määrässä osalliseksi niistä eduista, jotka L. C. ehdotettu sopimus muuten takaisi Suomelle. Kun minun täältäkin on

-.-

MEMORANDUM.

Apuntes para un Convenio entre Uruguay y Finlandia.

La fórmula para la distribución de las divisas provenientes de las exportaciones del Uruguay con destino a Finlandia, sería la siguiente:

- 1°) De las divisas provenientes de dichas operaciones, se haría esta distribución: 75 % quedaría para disponibilidad de Finlandia, a fin de financiar el pago de importaciones de ese origen, pudiendo además, utilizar el 10 % de ese porcentaje para aplicar al cambio diferido, si lo hubiere.
 - 2°) El 25 % restante quedaría disponible para el Banco, a fin de aplicarlo a las necesidades del Gobierno, servicios financieros de las deudas externas y otros.-
 - 3°) Tanto las exportaciones como las importaciones se liquidarían a los tipos y porcentajes vigentes o los que se estipulen en el futuro, de acuerdo con las leyes, decretos y reglamentaciones uruguayas, vigentes o futuras.
 - 4°) A fin de contribuir a solucionar cualquier duda que pudiera surgir en la aplicación del Convenio y con el fin de facilitar el rápido andamiento del mismo, el Banco de la República O. del Uruguay no tendría inconveniente en aceptar la intervención de un delegado especial del Gobierno de Finlandia, que podría ser un representante diplomático en ésta, para concertar la buena y equitativa ejecución de lo pactado. -
 - 5°) Las exportaciones se calcularían F.O.B. -
-